

Отже, раціональна організація обліку яка базується на встановлених принципах передбачає таку його будову, при якій він забезпечить своєчасне виконання завдань планування, контролю, управління та надання повної правової й неупередженої інформації при мінімальних затратах засобів і праці.

Література:

1. Глумачний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eslovnik.com/принцип>.
2. Малюга Н.М. Наукові дослідження в бухгалтерському обліку: [навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів] / Н.М. Малюга / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП “Рута”, 2003. – 476 с.
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
4. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С. Ф. Покропівного. - 2-е вид., перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2010. - 528 с.
5. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней: Учебн. пособие для вузов. - М: Аудит, ЮНИТИ, 1996. - 638 с.
6. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2000. - 576с.

*Салій Тетяна,
студентка групи РКзм-51*

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Сучасна економічна ситуація в Україні та діяльність великих підприємств передбачає здійснення комплексу заходів щодо удосконалення їхньої діяльності для підтримки конкурентоспроможності на ринку й підвищення прибутковості. Одним із способів покращення становища підприємств та підтримки їх в конкурентоспроможному стані є здійснення внутрішнього аудиту, основним завданням якого є виявлення відхилень в діяльності підприємств та розробка рекомендацій щодо їх усунення.

В економічній літературі дані проблеми розкриті недостатньо, оскільки більшість вчених розглядають організацію внутрішнього аудиту з огляду на її теоретичний аспект. Внутрішній аудит на даний час є не досить поширеним явищем на українських підприємствах, а тому вважаємо,

що його слід розглядати через призму практики для того, щоб сформувати певні рекомендації щодо удосконалення його організації.

В XXI столітті модель внутрішнього аудиту змінилася. На даний час завдання внутрішнього аудиту спрямовані на ефективність управління ризиком та на системний підхід в управлінні. На протязі останніх років набула популярності теорія систем, відповідно до якої наука про контроль розвивається у двох напрямках: кібернетичному та ризик-орієнтованому [6, с.4-6].

Використання кібернетичного підходу розглядає внутрішній аудит як складну систему, що утворена з окремих елементів з численними внутрішніми й зовнішніми зв'язками і як підсистему внутрішньогосподарського контролю, що дає змогу отримувати більш повне уявлення про нього, виявляти причинно-наслідкові зв'язки між окремими складовими елементами цього об'єкта.

Ризик-орієнтована концепція базується на теорії ризиків. Вона з'явилася порівняно недавно і розглядає контроль як діяльність, що спрямована на зниження ризиків, які виникають у процесі досягнення мети. Вивчення внутрішнього аудиту з точки зору цієї концепції дає можливість зрозуміти його широкі можливості в процесі управління будь-якими об'єктами.

На даний час бізнес-середовище в Україні оцінюється як найгірше серед постсоціалістичних країн Європи. Згідно рейтингу Світового банку «Doing Business» щодо можливостей ведення бізнесу в 2010 році Україна зайняла лише 142 позицію серед 183 країн світу. Порівняно з 2006 роком, Україна втратила 14 позицій у цьому рейтингу. Не вдалося державі посилити свої позиції у світових рейтингах у сферах конкурентоспроможності вітчизняної економіки та якості середовища її функціонування [3, с.23-28]. Одним із чинників погіршення ситуації є криміналізація економіки, яка відтворює відповідні відносини у бізнесі. Однією із технологій віднімання успішного бізнесу або фінансово привабливих активів є рейдинг. Протягом кількох останніх років рейдерські атаки спрямовані були на більш, ніж 2000 підприємств. На рахунку рейдерів більше 3000 захоплених об'єктів чужої власності. Щоб захопити підприємство, здійснюються попередні розвідувальні дії, оцінюється ефективність служби безпеки, розробляється схема захоплення об'єкта. У таких умовах необхідний внутрішній, оскільки саме він може розробити заходи для збереження комерційної таємниці та не дасть приводу для захоплення підприємства, не допустить доведення господарюючого суб'єкта до навмисного банкрутства [3, с.28-32].

Необхідність внутрішнього аудиту пов'язана також із дією негативних чинників, що виникають внаслідок відсутності стратегічного планування, некваліфікованого управління, недостатності контролю всередині самого підприємства.

Серед причин виділимо головні:

- посилення конкуренції на внутрішньому та зовнішньому ринках;
- зростання ризиків та невизначеності у поєднанні з відсутністю досвіду побудови ефективної системи внутрішнього контролю;
- актуальність збереження комерційної таємниці;
- намагання власників підприємства отримати об'єктивну оцінку дій менеджерів;
- необхідність підвищення довіри з боку контрагентів (закон Сарнбейса Окслі);
- потреба використання спеціальних знань для перевірки інформації, що надають різні функціональні підрозділи керівництву тощо.

Потреба у створенні внутрішнього аудиту в Україні виникає на великих підприємствах з різними видами діяльності, зі складною розгалуженою структурою і великою кількістю територіально віддалених філій, дочірніх і підпорядкованих підприємств. Робота фахівців внутрішнього аудиту в цьому напрямі полягає, насамперед, в уніфікації і стандартизації облікових процесів для правильного формування зведеної чи консолідованої зовнішньої і, перш за все, внутрішньої звітності. Працівники бухгалтерських служб територіально відокремлених структурних підрозділів, дочірніх і залежних підприємств не завжди дотримуються єдиної методики ведення обліку. Внаслідок відсутності єдиного методологічного підходу одні й ті ж операції відображаються по-різному, що може стати причиною недостовірності консолідованої звітності. Недостовірність звітності, у свою чергу, не дає змоги керівництву оцінити реальне фінансове становище господарюючого суб'єкта в цілому і правильно визначити напрями його подальшого розвитку. Крім того, фахівці служби відділу внутрішнього аудиту можуть залучатись як експерти при виникненні розбіжностей між головною компанією і підприємствами, що входять до її структури. Вони можуть за розпорядженням керівництва спостерігати за доцільністю та ефективністю здійснення окремих операцій, правильністю відображення їх у системі обліку та звітності, надання інформації менеджерам.

Внутрішній аудит здійснюється спеціально створеним на підприємстві підрозділом. Організація, роль і функції цього підрозділу визначаються власником і керівництвом підприємства залежно від складу та специфіки діяльності, наявної системи управління, стану внутрішнього контролю тощо.

Практика діяльності вітчизняних підприємств засвідчує, що організація внутрішнього аудиту повинна передбачати організаційне та технічне забезпечення.

Організаційне забезпечення внутрішнього аудиту полягає у видачі наказу про проведення внутрішнього аудиту. При цьому внутрішній аудит

в підрозділах підприємства може бути плановим та позаплановим. Характер перевірки впливає на швидкість організації внутрішнього аудиту на підприємстві, оскільки оперативність організації даного процесу може вплинути на якість проведеної перевірки та якість прийнятих управлінських рішень.

Технічне забезпечення полягає у можливості системи внутрішнього аудиту користуватися всіма необхідними засобами для здійснення перевірки: канцелярським приладдям, довідковими матеріалами, комп'ютерним обладнанням тощо.

У результаті здійсненого дослідження ми прийшли до наступних висновків:

1. В Україні питання організації процесу внутрішнього аудиту досліджено на недостатньому рівні, оскільки відсутній практичний аспект висвітлення даного питання.

2. Слід ретельно здійснювати процес організації системи внутрішнього аудиту з метою отримання оперативної інформації про діяльність конкретного підрозділу та прийняття управлінських рішень щодо її удосконалення, враховуючи річний план аудиторських перевірок та вимоги керівника щодо конкретної перевірки.

3. Процес організації внутрішнього аудиту передбачає врахування організаційного та технічного забезпечення відповідно до вимог часу та із врахуванням нинішнього економічного становища в країні.

Список літератури

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит: стан і тенденції розвитку в Україні та світі: [моногр.] / Ф.Ф. Бутинець, Н.М. Мальюга, Н.І. Петренко. – Житомир: ЖДТУ, 2004. – 564 с.
2. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: [Монографія] / С.Ф. Голов. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 522 с.
3. Гривківська О.В. Фінансова безпека в системі економічної безпеки / О.В. Гривківська. – К., 2010. – 178с.
4. Лазаренко Д.О. Забезпечення інформативності облікових даних в процесі прийняття управлінських рішень / Д.О.Лазаренко, П.М. Майданевич. – Слов'янськ, 2008.–246 с.
5. Максимова В.Ф. Контроль в управлінні економічними процесами на підприємстві: [навч. посіб.] / В.Ф. Максимова. – Суми: Університетська книга, 2008. – 190 с.
6. Рубан Н.І. Аудит ефективності: успіхи і недоліки перших кроків / Н.І. Рубан // Фінансовий контроль. – 2004. – № 1 (18). – С.4-6.
7. Теоретико-методологічні засади розвитку конкурентного середовища у сфері виробництва продовольчих товарів: [монографія] /

- А.О.Коваленко, С.І.Князєв, Л.В.Дейнеко, Л.В.Страшинська. – К.: Наук.світ, 2003. – 132 с.
8. Шевчук В. Р. Стратегічний управлінський облік: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. зал.] / В. Шевчук. – [за ред. О. М. Ковалюка]. – К.: Алеута, 2009. – 179 с.
9. Проблеми і перспективи розвитку аудиту в Україні // За ред. Проф.. М.С.Пушкаря – Тернопіль, ТНЕУ, 2012. – 220 с.

*Сиско Родіон,
студент групи РКМ-51*

ДІАГНОСТИКА ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Система діагностики витрат виробництва як складова системи управління підприємства є важливим інструментарієм прийняття оперативних управлінських рішень. Результати дослідження літературних джерел за проблемою свідчать, що наразі відсутня чітка класифікація етапів діагностики процесу формування витрат виробництва.

У економічній літературі не наведено комплексної класифікації діагностичних методів, що дало б змогу забезпечити всебічність критеріїв вибору адекватних показників діагностики виробничих витрат залежно від встановлених цілей, умов функціонування та інших чинників.

Термін «діагностика» походить від грецького *diagnostikos* – здатний розпізнавати – і розглядається як вчення про методи і принципи розпізнавання проблемних ситуацій. А. І. Муравйов трактує діагностику як спосіб встановлення характеру збоїв нормального перебігу господарського процесу на підставі типових ознак, властивих тільки даному об'єкту [6]. О.О. Гетьман і В.М. Шаповал вважають, що: «Діагностика як спосіб розпізнавання соціально-економічної системи за допомогою реалізації комплексу дослідницьких процедур і виявлення в них слабких ланок і «вузьких місць» відноситься до методів непрямих досліджень» [2] В. Ш. Рапопорт пропонує наступне визначення: «Діагностика – управлінська робота з виявлення проблем і вузьких місць системи управління підприємством» [7]. Деякі науковці розуміють під діагностикою «визначення стану об'єкта, предмета, явища або процесу управління через реалізацію комплексу дослідницьких процедур, пошук у них слабких ланок та «вузьких місць».

Метою діагностики витрат виробництва є надання необхідної інформації для прийняття управлінських рішень про використання різноманіт-